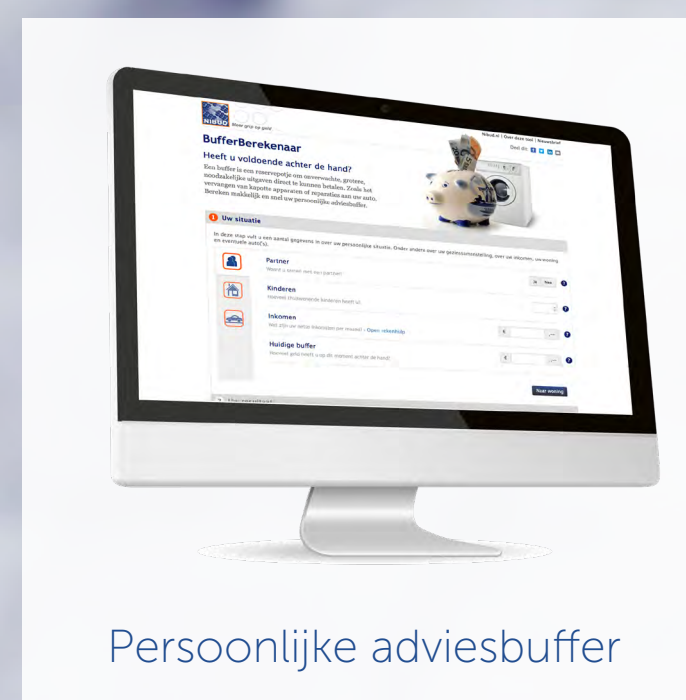
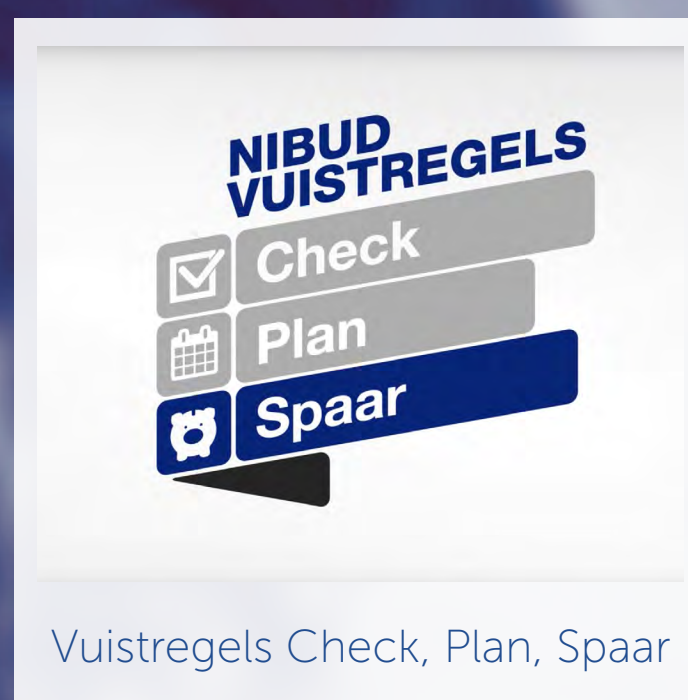

Nibud Jaarverslag 2016

90 procent van de Nederlanders kent het Nibud van naam en 50 procent weet ook wat het Nibud doet. De naamsbekendheid van het Nibud blijft onverminderd hoog. Het imago van het Nibud is al 10 jaar lang zeer stabiel. Mensen blijven ons zien als een betrouwbaar en deskundig instituut. Dit helpt het Nibud bij het bereiken van zijn droom: heel Nederland zonder geldproblemen. In dit jaarverslag ziet en leest u hoe we door veel verschillende werkzaamheden weer een stukje dichterbij het verwezenlijken van die droom zijn...

Nibud meest bekende organisatie op het gebied van omgaan met geld

Gerjoke Wilmink

'Zelfredzaamheid is een doel en geen uitgangspunt'

'In Nederland bestaat maar één woord voor schuld, in Angelsaksische landen twee: guilt en debt. Die woorden hebben een heel andere gevoelswaarde. Schulden zijn je eigen schuld, vinden we hier. Maar dat is natuurlijk helemaal niet zo. Je kunt gewoon enorme pech hebben. Het Nibud wil mensen met financiële problemen helpen zelfredzaam te worden. En dat is een ander kenmerk van onze maatschappij: zelfredzaamheid is een uitgangspunt, terwijl dat een doel zou moeten zijn. We moeten mensen juist helpen zelfredzaam te worden.'

Vuistregels

Een van de mooie initiatieven van het Nibud in 2016 in dat kader was de campagne Check, Plan, Spaar. Je kunt mensen wel vertellen hoe het moet, maar dan is het de vraag of ze dat ook gaan doen. We weten uit onderzoek dat we mensen moeten helpen om bepaald gedrag te vertonen. Bewustwording alleen is niet voldoende. Met Check, Plan, Spaar zijn we met vuistregels gekomen. En die blijven hangen. Bovendien hebben we mensen die dat wilden ook geheugensteuntjes gestuurd via e-mailcoaching. Check, Plan, Spaar is een voorbeeld van het steeds verder gaan in het ondersteunen van mensen met actieplannen, waardoor ze hun financieel gedrag echt kunnen leren aanpassen, zodat het een automatisme wordt.

Zelf doen?

Als je geldproblemen hebt, tast dat je denkvermogen aan. Dat maakt het lastig om de juiste beslissingen te nemen. Je kunt niet meer helder denken. Vandaar dat bijvoorbeeld ons derde

geldplan zich richt op de hulptroepen, zoals vrijwilligers in de thuisadministratie of mensen uit het eigen netwerk. Het Nibud ondersteunt die hulptroepen, zodat zo veel mogelijk mensen met die hulp tot zelfredzaamheid komen en het niet allemaal zelf hoeven uit te zoeken. Want dat laatste werkt niet.

Ga maar eens een formulier invullen om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen aan te vragen. Dat is best ingewikkeld! Als je het financieel lastig hebt, dan wordt ervan uitgegaan dat je zelf ondersteuning aanvraagt, dat je zelf precies weet hoe het moet. Heel weinig gaat automatisch.

Het Nibud ziet dat en wil dat mensen zo veel mogelijk met hulp van anderen weer zelf de touwtjes in handen krijgen. Vanuit het idee van schaarste is het lastig voor mensen om na te denken hoe ze dat moeten doen. Het Nibud heeft de unieke combinatie van cijfermatige kennis (uit onderzoeken) en kennis over gedrag van mensen. Die twee samen helpen om een praktische vertaalslag te maken naar hoe je mensen houvast kunt geven en tot verantwoord gedrag kunt bewegen.'

Gerjoke Wilmink is directeur van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud).

Fotografie: Betsi van Ojik

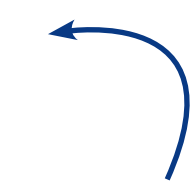
Geldzaken in balans

Campagne, Check, Plan, Spaar

In het najaar is het Nibud de succesvolle campagne Check, Plan, Spaar gestart. Met verschillende (communicatie)middelen hebben we drie vuistregels onder de aandacht gebracht:

- Check wekelijks je saldo en uitgaven.
- Plan jaarlijks je inkomsten en uitgaven.
- Spaar maandelijks 10 procent van je inkomen.

Deze vuistregels kregen zeer veel persaandacht: bijna 1.400 online berichten. Dat zorgde ook voor veel bezoekers op de Nibud-website (vierde drukste dag van 2016). De drie begeleidende filmpjes op YouTube werden in 2016 zo'n 10.000 keer bekeken. Bij de informatie over de [vuistregels](#) op de website bieden we een coachingprogramma aan waarbij mensen, als ze zich daarvoor aanmelden, drie maanden tips en geheugensteuntjes krijgen via sms of mail. Zo'n 2.000 consumenten hebben zich de eerste week voor deze coaching aangemeld.

Klik hier om de video te bekijken!

Voor boven de 18

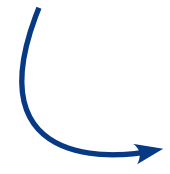
In januari 2016 verscheen een nieuwe versie van de uitgave Voor boven de 18. Wat kost het om op jezelf te wonen? Hoe zit het met je zorgverzekering en het eigen risico? Wat betekent het als je incassokosten moet betalen? Wie ontvangt de kinderalimentatie vanaf je 18de? En wat moet ik regelen met de Belastingdienst? Deze vragen krijgt het Nibud vaak van 18-plussers en hun ouders. Antwoorden op deze vragen staan in de [nieuwe uitgave](#).

Gratis digitale Geldwijzer Studenten

Na de lancering van onze Geldwijzer Studenten in 2015 heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap ervoor gekozen deze Geldwijzer in het studiejaar 2016-2017 als pdf [gratis beschikbaar](#) te stellen aan studenten op startstuderen.nl. Het Nibud is daar blij mee, want we vinden het belangrijk dat (aankomende) studenten weten wat hen op financieel gebied te wachten staat als ze gaan studeren.

Klik hier om de video te bekijken!

Campagne PortemoJa, PortemonNee

In oktober heeft het Nibud drie weken lang radiospotjes en filmpjes op internet laten horen en zien met als doel mensen bewuster te maken van hun bestedingen. Ook een speciale website besteedbewust.nl ondersteunde de campagne 'PortemoJa, PortemonNee'. Deze site staat vol (budget)tips en tools om mensen te helpen bij het goed omgaan met geld. Zo kunnen ze problemen voorkomen én is de kans groter dat ze hun financiële langetermijndoelen kunnen realiseren. De campagnesite is door een half miljoen mensen bezocht. De campagne werd mogelijk gemaakt door de gezamenlijke banken.

Persoonlijke adviesbuffer: vernieuwde buffertool

Hoeveel geld moet ik achter de hand hebben voor onverwachte uitgaven? Die vraag krijgt het Nibud vaak. Daarvoor heeft het Nibud in 2008 de **BufferBerekenaar** ontwikkeld. Met deze online rekentool kunnen consumenten berekenen hoeveel geld nodig is om achter de hand te hebben. Deze tool hebben we in 2016 aangepast met de nieuwste cijfers en inzichten en toont een persoonlijke adviesbuffer. Voorheen liet de tool zien hoeveel geld consumenten gemiddeld aan spaargeld hebben. De nieuwe versie geeft de gebruiker een advies over hoeveel geld nodig is om achter de hand te hebben, waarmee hij onverwachte noodzakelijke uitgaven direct kan betalen zonder dat hij zijn levensstijl hoeft aan te passen of dat hij een lening moet afsluiten.

Geldwijzer alimentatie

In februari verscheen de nieuwe Geldwijzer Alimentatie & Co-ouderschap. Dit boek geeft antwoord op de vele financiële vragen die gesteld worden over scheiden, alimentatie en co-ouderschap. Kan ik na de scheiding nog wel rondkomen? Welke kosten vallen er onder de alimentatie? En wanneer stopt de kinderalimentatie? [De Geldwijzer](#) is geheel geactualiseerd en biedt een goede houvast bij vragen over 'scheiden en geld'.

Nibud

Koopkrachtberekenaar

De nieuwste koopkrachtcijfers zijn verwerkt in de gratis [Koopkrachtberekenaar](#) die het Nibud in 2016 heeft ontwikkeld. Met deze gratis tool kunnen huishoudens eenvoudig checken hoeveel hun koopkracht er in 2017 op voor- of achteruit gaat. Dit geeft een realistisch beeld van de verandering in koopkracht en kan aanleiding zijn om voorbereidingen te treffen om de huishoudportemonnee in balans te houden.

Nibud in de Kuip

Maar liefst 70 ouders van kinderen van Feyenoord Street League kwamen op een novemberavond naar de bijeenkomst 'Ik krijg nóóóóit wat' in de Kuip in Rotterdam. Daar speelden we de Feyenoord-editie van het leerdoelenspel, ontwikkeld in samenwerking met Feyenoord en ASR, waarin de Nibud-leerdoelen zijn verwerkt. De **bijeenkomst** was bedoeld om te horen en te vertellen hoe iedereen, vanuit zijn eigen achtergrond, zijn kinderen leert omgaan met geld.

Geldproblemen voorkomen

Vijftien minima-effectrapportages (MER's)

Met een minima-effectrapportage kan het Nibud voor een gemeente toetsen of het minimabeleid het gewenste effect heeft. In 2016 heeft het Nibud een MER gemaakt voor 15 gemeenten. Voor de gemeente Apeldoorn is een bijzondere MER uitgevoerd. Apeldoorn vroeg zich namelijk af wat de kosten zijn van verstandelijk beperkte mensen voor zelfstandig wonen en extra zorg en hoe hun begroting er dan uitziet. We hebben onze referentiecijfers over wonen en minima gekoppeld aan de kennis uit interviews onder de doelgroep gedaan door Zorgbelang Gelderland. Met de uitkomsten kon de gemeente veel maatwerk voor haar cliënten leveren.

Leren en ontwikkelen van professionals

Het Nibud heeft ook in 2016 weer veel vrijwilligers (500) getraind via de gratis basistraining [Helpen met de thuisadministratie](#). Daarmee krijgen vrijwilligers - die een steeds grotere rol in de schuldpreventie en -hulpverlening spelen - een gedegen basiskennis om aan de slag te gaan. Verder hebben we in 2016 in opdracht van het ministerie van SZW een twinningproject uitgevoerd in Caribisch Nederland, waarbij we professionals (schuldhulpverleners en maatschappelijk werkers) hebben getraind. Daarnaast gaf het Nibud in 2016 trainingen aan hrm-professionals, medewerkers van sociale wijkteams, gemeenten, banken, verzekeraars en woningcorporaties.

Nieuwe training gerechtsdeurwaarders

Hulpverleners en vrijwilligers die werkzaam zijn in de schuldhulpverlening, kunnen te maken krijgen met officiële stukken van de deurwaarder, bijvoorbeeld bij een loonbeslag. Wat schrijft de deurwaarder? Hoe verloopt een incassotraject? En wat zijn de (on)mogelijkheden om beslaglegging te voorkomen? Het Nibud ontwikkelde daarom in 2016 twee [trainingen](#) over het werkveld van de gerechtsdeurwaarder. Door het gebruik van praktijkvoorbeelden, voorbeelddocumenten en oefeningen sluiten deze trainingen goed aan op de dagelijkse praktijk van hulpverleners en vrijwilligers.

Nieuw Geldplan Startpunt Geldzaken

Op 26 september 2016 is het derde geldplan van het Startpunt Geldzaken 'Kom uit de geldzorgen' gelanceerd, een praktische en toegankelijke tool waarmee budgetbegeleiders en vrijwilligers voor én met hun cliënt de voorwaarden scheppen om financieel uit de zorgen te komen en de geldzaken weer op het spoor te krijgen. Het Startpunt Geldzaken richt zich op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid, door het ontwikkelen van geldplannen voor huishoudens in verschillende situaties. Het Nibud, Vereniging Eigen Huis (VEH), de beleggersvereniging VEB en de vereniging van Gecertificeerde Financiële Planners (FFP) hebben hun kennis gebundeld in dit Startpunt. Inmiddels zijn meer dan 100 gemeenten en 30 werkgevers aangesloten bij het [Startpunt Geldzaken](#).

Kostenscan financiële problemen werkgevers en Helpdesk

Geldzorgen hebben een grote invloed op mensen en daarmee ook op hun werk. Veel werkgevers zien de gevolgen van financiële problemen bij hun werknemers, maar hebben geen idee van de kosten hiervan voor hun bedrijf. Het Nibud heeft daarom in 2016 de Kostenscan [Personeel met schulden](#) gelanceerd, een tool waarmee werkgevers snel kunnen zien wat de privé-geldproblemen van hun medewerkers hun bedrijf jaarlijks in euro's kosten. Speciaal voor werkgevers (hr-adviseurs en managers) heeft het Nibud ook een helpdesk in het leven geroepen voor vragen over medewerkers met financiële problemen.

Grote belangstelling gemeenten schuldpreventie

De preventie van schulden stond in 2016 bij diverse gemeenten hoog op de agenda. Het Nibud heeft enkele van zijn consumentenuitgaven op maat gemaakt: de Nibud-Agenda 2017 voor het samenwerkingsverband van Voor- schoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar, voor Zwolle, Haarlem, Diemen en Den Helder; het boekje Voor boven de 18 voor Barneveld en Meerssen; de Geldkrant voor Maastricht en Kerkrade. Ook heeft het voor Weert de én-én-én-aanpak ontwikkeld.

Weert maakt gebruik van én-én-én-aanpak

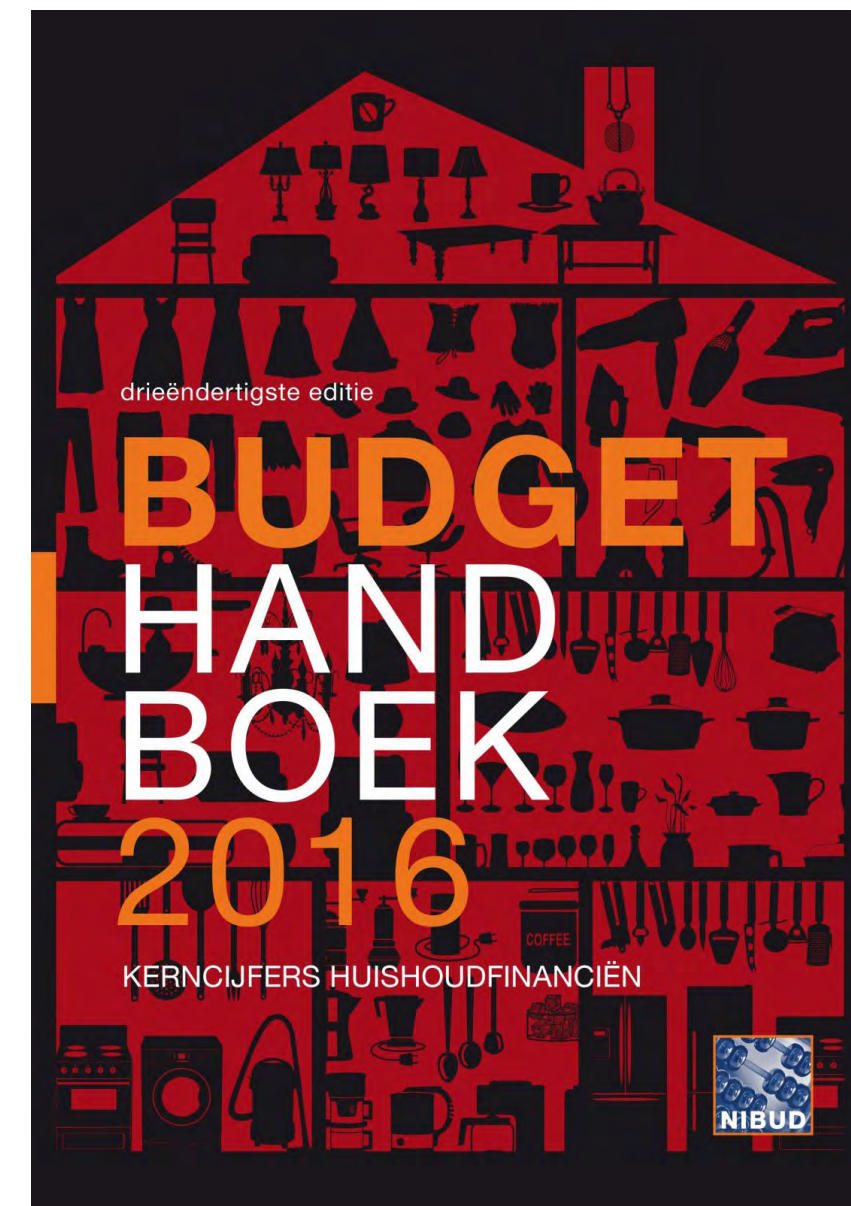
Inwoners informeren, inspireren en activeren over omgaan met geld: dat wil de gemeente Weert. Daarom nam ze in 2016 het Nibud in de arm om hier samen krachtig en professioneel mee aan de slag te gaan. Allereerst sloot Weert zich aan bij Startpunt Geldzaken. De online geldplannen van het Startpunt helpen Weertenaars om hun geldzaken in balans te brengen en te houden. Maar hoe dit onder hun aandacht te brengen, ervoor te zorgen dat ze de plannen gaan gebruiken en dat ze weten hoe ze dat moeten doen? Daarvoor ontwikkelde het Nibud de én-én-én-aanpak, bestaande uit een workshop, flyers en visitekaartjes, en een Geldkrant. De workshop is bedoeld voor schuldhulpverleners, maatschappelijk werkers en vrijwilligers zodat zij weten van het bestaan en de werking van de geldplannen. Om deze waardevolle ambassadeurs goed uitgerust op pad te laten gaan, maakten we flyers en visitekaartjes. Tot slot is een Geldkrant op maat gemaakt die in 2017 wordt verspreid onder alle inwoners van Weert.

Betaalbaarheid van wonen

Tal van partijen zien het Nibud als dé onafhankelijke expert op het gebied van betaalbaarheid voor huishoudens. In 2016 zijn we op verschillende manieren betrokken geweest om de betaalbaarheid van het wonen te verbeteren. Zo hebben we voor 11 corporaties een uitgebreide analyse gemaakt welke huren voor welke bewoners betaalbaar zijn. 16 corporaties hebben een [Nibud-tool](#) op hun website die aangeeft of de huur van een bepaalde woning voor een woningzoekende op te brengen is. We hebben ruim 100 medewerkers van corporaties getraind op het gebied van betaalbaarheid. En het Nibud heeft ook in 2016 het ministerie van BZK geadviseerd over de inkomensnormen voor hypotheek.

Budgethandboek 2016

In 2016 verscheen weer een nieuwe editie van het Budgethandboek. Dit handboek bevat voorbeeldbegrotingen met cijfers over minimale en gemiddelde bestedingen van huishoudens. Ook staan er rekenschema's en algemene informatie over inkomsten en uitgaven van particuliere huishoudens in. Het [Budgethandboek](#) is een betrouwbaar en actueel naslagwerk voor professionals die zich bezighouden met de advisering over en beoordeling van de financiën van consumenten.

Maatschappelijke impact

90 procent Nederlanders kent Nibud

Het Nibud blijft de meest bekende adviesorganisatie op het gebied van omgaan met geld onder consumenten. Uit een imago-onderzoek dat in november 2016 is gehouden, blijkt dat net als vier jaar geleden zo'n 90 procent van de Nederlanders het Nibud kent en dat 85 procent het een nuttige organisatie vindt. Consumenten die het Nibud kennen, kennen de organisatie vooral via televisie/radio (54 procent) en kranten (21 procent). 45 procent van de consumenten heeft het afgelopen jaar minstens één keer informatie opgezocht of opgevraagd over hun persoonlijke financiën. Dat is meer dan in 2013 (40 procent). Het bereik van het Nibud groeit: het aantal volgers op social media stijgt. Het bereik is echter vele malen groter dan het aantal volgers: het totale bereik groeide in 2016 met 120 procent tot 2,2 miljoen! Ook het aantal abonnees op de nieuwsbrief is enorm toegenomen, met 40 procent tot 60.000. De behoefte aan Nibud-informatie is groot.

Nibud-leerstoel Economisch Keuzegedrag

Nederland is één van de rijkste landen ter wereld. Toch heeft minstens 15 procent van de Nederlandse huishoudens te maken met ernstige betalingsachterstanden. En heeft zeker 7 procent van de huishoudens problematische schulden. Meer kennis over economische keuzes – zoals wel of niet gaan sparen – helpt bij het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid van Nederlandse huishoudens. Daarom heeft het Nibud samen met de Universiteit Leiden een bijzondere leerstoel ingesteld: 'Psychologische determinanten van economisch keuzegedrag'. Hierdoor komt er meer wetenschappelijke kennis over economisch keuzegedrag en deze kennis wordt geïntegreerd in de voorlichting en advisering van het Nibud. Op 1 april heeft bijzonder hoogleraar Wilco van Dijk zijn hoogleraarsambt aanvaard en zijn oratie 'Grip op mentaal budget' uitgesproken aan de Universiteit Leiden.

Maatschappelijke impact van het Nibud

Hoeveel miljoenen euro's levert het werk van het Nibud de maatschappij eigenlijk op? Stel, we gaan uit van een totaal bereik van 5,5 miljoen mensen (alle Nibud-sites, social media en printmedia) en dat 0,1 procent daardoor geen problematische schulden krijgt en geen schuldhulpverleningstraject hoeft te doorlopen (à 3.500 euro), dan scheelt dat de maatschappij al circa 20 miljoen euro op jaarbasis. En dan spreken we nog niet over de andere bespaarde maatschappelijke kosten, zoals huisuitzetting, overige hulpverlening, uitkeringen. Aarts e.a. (2011) hebben deze kosten wel meegenomen. Zij kwamen uit op een bedrag van 103.787 euro per huishouden in de schuldrisicogroep. Dit bedrag omvat alle kosten, zowel die van schuldhulpverlening als de posten die door het bestaan van schuldenproblematiek worden beïnvloed. Gaan we hiervan uit, dan is het maatschappelijk rendement van het Nibud op jaarbasis mogelijk 600 miljoen euro.

De opvallendste onderzoeken

Scholierenonderzoek

Meer dan de helft van de ouders betaalt de volledige kosten van kleding, schoenen, en smartphone van hun kinderen tussen de 12 en 18 jaar. Dat blijkt uit het Nibud-Scholierenonderzoek 2016. Dit aantal is gegroeid in vergelijking met drie jaar geleden. Toen betaalde 54 procent van de ouders de kosten van de mobiele telefoon volledig, nu is dat 61 procent. Kleding wordt door 56 procent van de ouders volledig betaald, dit was 48 procent. Het Nibud houdt al 32 jaar de inkomsten en uitgaven van scholieren in de gaten. Ouders lijken vaker de geldzaken van hun kinderen over te nemen, in plaats van dat ze hun kinderen leren hoe ze zelf hun financiën moeten regelen.

Besteding van ouderen

Gepensioneerden geven niet zoals altijd gedacht veel minder uit na pensionering. Een 70-jarige geeft 13 procent minder uit dan een 65-jarige en een 75-jarige geeft 19 procent minder uit dan een 65-jarige. Het Nibud schetst samen met PwC in het rapport [Bestedingen van ouderen](#) een zorgwekkend beeld over de inkomens- en uitgavensituatie van de toekomstig gepensioneerden. Het Nibud ziet dat gepensioneerden aan bepaalde posten meer uitgeven dan 65-minners. Vooral aan zorgkosten wordt meer uitgegeven. Het Nibud verwacht, gezien het huidige zorgstelsel, WMO en Wet langdurige zorg, dat deze kosten in de toekomst toenemen. Ook aan huishoudelijke hulp, stookkosten en contributies en abonnementen wordt meer uitgegeven naarmate men ouder wordt.

Literatuurstudie Bevorderen financiële zelfstandigheid

Het Nibud onderzoekt met behulp van Delta Lloyd Foundation welke gedragsinterventies het meest effectief zijn om in te zetten om mensen uit de schulden te helpen en te houden. De afgelopen jaren stond vooral het aanleren van kennis en vaardigheden centraal; nu wordt de focus verlegd naar het motiveren en activeren van goed financieel gedrag. In 2016 is daarvoor eerst de literatuurstudie [Bevorderen financiële zelfstandigheid](#) verricht. Belangrijkste conclusie: vanuit de gedragswetenschappen zijn er veel mogelijkheden om huidige projecten die gericht zijn op het vergroten van financiële zelfredzaamheid te versterken. Dit promotieonderzoek is onderdeel van een onderzoeksprogramma van de Nibud-leerstoel aan de Universiteit van Leiden.

Een 75-jarige geeft **19 procent minder** uit dan een 65-jarige

Financiële opvoeding en financieel gedrag als volwassene

Volwassenen die als kind niet van hun ouders hebben geleerd goed met geld om te gaan, hebben twee keer zo vaak betalingsachterstanden. Betalingsproblemen komen bij deze volwassenen maar liefst drie keer zo vaak voor. Dat blijkt uit het rapport [Financiële opvoeding & het financiële gedrag als volwassene](#). De invloed van ouders op het geldgedrag is zeer groot concludeert het Nibud in dit rapport. Naast het leren omgaan met geld, ziet het Nibud ook een duidelijke positieve relatie met het voorbeeldgedrag van ouders. Consumenten die vinden dat hun ouders tijdens hun jeugd goed met geld omgingen, gaan later zelf ook goed met geld om.

Kans op financiële problemen

Mensen die spaargeld hebben, planmatig met hun geld omgaan en een geordende administratie hebben, verkleinen de kans om financiële problemen te krijgen. Dat blijkt uit het onderzoek [Kans op financiële problemen 2016](#). In Nederland heeft 45 procent van de huishoudens moeite met rondkomen. En 40 procent van de huishoudens loopt achter met zijn betalingen. Een op de vijf huishoudens heeft dusdanig ernstige betalingsachterstanden dat er sprake is van betalingsproblemen.

Effectmeting Bank voor de klas

Heeft financiële educatie effect op financieel gedrag? Die vraag steekt de laatste tijd steeds vaker de kop op. [Ons onderzoek](#) naar de effectiviteit van de gastles Cash Quiz laat zien dat het wel degelijk effect heeft. Tijdens de Week van het Geld in 2016 verzorgden bankmedewerkers een financiële gastles in het basisonderwijs. Na één gastles was bij twee derde van de leerlingen de kennis op het gebied van geldzaken toegenomen. In vergelijking met een controlegroep die de les niet volgde, was de kennis over geldzaken bij de leerlingen die de gastles wel volgden, meer toegenomen.

Na één gastles was bij twee derde van de leerlingen de kennis op het gebied van geldzaken toegenomen

Nibud in een oogopslag

Internet - Tools

Gebruik tool Persoonlijk Budgetadvies | 179.234
Gebruik tool BufferBerekenaar | 207.917
Gebruik tool Financieel Studieplan | 50.242
Gebruik tool Risicometer lenen | 90.164
Gebruik tool Beleggingsverzekering | 10.628
Gebruik tool Geldtypetest | 38.5699

Internet

Bezoeken Nibud.nl | 5,1 miljoen
Bezoeken Zelfjeschuldenregelen.nl | 213.311
Bezoeken Berekenuwrecht.nl | 215.643
Bezoeken Nibud.nl/scholieren | 319.019
Bezoeken Edgie.nl | 165.787
Best bezochte pagina van Nibud.nl | Zakgeldpagina
Drukstbezochte dag op Nibud.nl | 26 januari (bericht koopkracht)
Check, Plan, Spaar!-aanmeldingen e-mailcoaching | ruim 2.000 (in nov en dec)
Nieuwsbrieven abonnementen | 60.393
Helpdesk Nibud (telefoon en e-mail) | 4.141

Nibud

Opgericht | 1979
Medewerkers | 32
Gevestigd | Utrecht

Financiën

Bruto-omzet | 3.377.980 €

(Social) media

Bereik social media | 2,2 miljoen
Pr-waarde print en online | 13,3 miljoen euro

Onderzoeken, advies en opleidingen

Onderzoeken en onderzoeksadviezen | 23
Minima-effectrapportages voor gemeenten | 16
Huur-inkomensberekeningen en hypotheekberekeningen | 14
Koopkrachtberekeningen | 4
Professionals/vrijwilligers die opleidingen/workshops volgden | 1.029

Balans

Samengevatte balans per 31 december 2016 (na resultaatbestemming) van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Activa

Vaste activa	31-12-2016	31-12-2015
Materiële vaste activa	€ 152.632	€ 8.892
Vlottende activa		
Vorraden	€ 8.602	€ 11.698
Vorderingen	€ 832.461	€ 665.722
Liquide middelen	€ 782.565	€ 918.724
Totaal activa	€ 1.776.260	€ 1.605.036

Passiva

Reserves	31-12-2016	31-12-2015
Continuïteitsreserve	€ 961.506	€ 1.032.656
Bestemmingsreserve productontwikkeling	€ 75.000	-
Totaal	€ 1.036.506	€ 1.032.656
Kortlopende schulden	€ 739.754	€ 572.380
Totaal passiva	€ 1.776.260	€ 1.605.036

Staat van baten en lasten

Samengevatte staat van baten en lasten 2016 van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Baten	€ 3.377.098	€ 3.085.040
Projectkosten	€ 609.390	€ 706.095
Brutomarge	€ 2.767.708	€ 2.378.945
Personeelskosten	€ 2.179.626	€ 1.986.275
Afschrijvingen	€ 9.869	€ 25.666
Overige lasten	€ 574.429	€ 387.292
Som van de kosten	€ 2.763.924	€ 2.399.233
Bedrijfsresultaat	€ 3.784	€ -20.288
Rentebaten en -lasten	€ 66	€ 4.126
Resultaat voor belastingen	€ 3.850	€ -16.162
Belastingen	-	€ 8.993
Resultaat na belastingen	€ 3.850	€ -7.169
Resultaatbestemming		
Toevoeging/onttrekking aan de bestemmingsreserve	€ 75.000	€ -95.000
Onttrekking/toevoeging aan de continuïteitsreserve	€ -71.150	€ 87.831
Totaal	€ 3.850	€ -7.169

Verklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directeur van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2016 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting te Utrecht is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2016 van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2016 van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

- de samengevatte balans per 31 december 2016 met een balanstotaal van € 1.776.260;
- de samengevatte staat van baten en lasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2016 met een resultaat € 3.850 (overschot).

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening

en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 29 maart 2017.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2016 van Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting in onze controleverklaring van 29 maart 2017.

Verantwoordelijkheden van de directeur en de raad van toezicht voor de samengevatte jaarrekening

De directeur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening 2016. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Sliedrecht, 29 maart 2017

WITH accountants B.V.
P. Alblas RA

Het Nibud verbindt

In dit jaarverslag ziet u dat het Nibud midden in de maatschappij staat en met talloze organisaties samenwerkt. Door onze unieke positie als onafhankelijk kenniscentrum hebben we intensief contact met diverse organisaties, netwerken en samenwerkingsverbanden waarin het financiële gedrag van de consument een rol speelt. In deze netwerken is veel kennis en expertise aanwezig, die het Nibud graag met elkaar wil verbinden. Zo komen we samen tot nieuwe inzichten en kunnen we de wetenschappelijke kennis over het financiële gedrag van de consument naar een hoger plan tillen. Ook in 2016 heeft het Nibud met diverse initiatieven deze ambitie vormgegeven. En hiervoor danken we in het bijzonder de volgende organisaties die ons daarbij hebben ondersteund: ABN AMRO, Aegon, AFM, ALFAM, APG, a.s.r., BKR, Crédit Agricole, Delta Lloyd, Delta Lloyd Foundation, DNB, Fonds 21, Fonds 1818, ING, Interpolis, Kansfonds, ministerie van OCW, ministerie van SZW, Nationaal Fonds Kinderhulp, Nationale Nederlanden, NIBC Bank, NVB, BNP Paribas, Rabobank, Rabobank Foundation, Reaal, SNS, Verbond van Verzekeraars, VFN, Welke Beheer en Wijzer in geldzaken.

Nibud-leerstoel 'Psychologische determinanten van economisch keuzegedrag'

Meer kennis over economisch keuzegedrag kan helpen bij het voorkomen van financiële problemen van huishoudens. Dat is voor het Nibud en de Universiteit Leiden een belangrijke reden geweest om de bijzondere leerstoel 'Psychologische determinanten van economisch keuzegedrag' in te stellen. Prof. dr. Wilco van Dijk bekleedt als eerste bijzonder hoogleraar deze Nibud-leerstoel. Op 1 april 2016 heeft hij zijn hoogleraarsambt aanvaard en zijn oratie 'Grip op mentaal budget' uitgesproken aan de Universiteit Leiden.

Nibud Oval Table

De Nibud Oval Table is een initiatief, speciaal voor een selecte groep relaties uit de financiële wereld die Nibud-onderzoek (niet-geormerkt) ondersteunen. We organiseren voor deze relaties twee keer per jaar een besloten bijeenkomst waar we ingaan op een specifiek onderwerp. In 2016 ging de ene bijeenkomst over het Startpunt Geldzaken en de andere was een bijeenkomst met gastsprekers afkomstig van EPF Malaysia, een groot sociaal bewogen pensioenfonds. Tijdens de Oval Table verzorgt een deskundige een inleiding, waarop een debat met de deelnemers volgt. De uitkomsten nemen we mee in onze onderzoeken.

Lesprogramma MoneyWays

Het Nibud werkt met Diversion samen aan MoneyWays, een onderwijsprogramma met als doel jongeren beter te leren omgaan met geld. In de Week van het Geld startte een pilot om jongeren op het mbo kennis te laten maken met de basis van verzekeren. Zogeheten 'peer educators' (jonge rolmodellen) brachten interactieve kennisopdrachten in en deelden hun eigen ervaringen over het thema verzekeren. Na de pilotlessen kreeg het thema verzekeren een vaste plek in het MoneyWays-programma voor mbo'ers. Op 13 september 2016 was koningin Máxima aanwezig bij twee verzekeringslessen van MoneyWays voor mbo-studenten en nam ze deel aan een rondetafelgesprek over schooluitval en schulden in het vmbo en mbo, waarbij ook staatssecretaris Sander Dekker van Onderwijs en Nibud-directeur Gerjoke Wilmink aanschoven.

Platforms Armoedebeleid en Schuldhelpverlening

Het Platform Armoedebeleid komt regelmatig bijeen en bestaat uit beleidsmedewerkers van gemeenten die zich bezighouden met armoedebeleid. Zij delen kennis en wisselen ervaringen uit met deskundigen en vakgenoten, onder meer over de vertaling van nieuwe wet- en regelgeving naar gemeentelijk beleid. In 2016 kwam het platform 3 keer bij elkaar. Het Platform Schuldhelpverlening is ontstaan vanuit de wens om met gemeenten en betrokken organisaties ideeën en actualiteiten te bespreken en de gevolgen voor de praktijk op een rij te zetten. Dit platform is in 2016 3 keer bijeen gekomen.

Nibud Masterclasses

Het Nibud organiseert jaarlijks samen met APEP (Atlantic & Pacific Exchange Program) masterclasses/studiereizen rondom het thema 'het bevorderen van gezond financieel gedrag'. In 2016 ging de Nibud-Masterclass naar Kopenhagen. Daar bezochten we onder meer het Mind Lab, Sille Krukow, de Copenhagen Behavioural Economics Network en de Deense toezichthouder Finanstilsynet.

Colofon en info Nibud

Over Nibud

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is een onafhankelijke stichting (not-for-profit) die informeert en adviseert over de financiën van huishoudens.

Al sinds 1979 onderzoekt het Nibud hoe mensen met geld omgaan en ondersteunt hen daarbij. Het voorkomen van geldproblemen is ons doel. Wij doen, verzamelen en combineren onderzoek naar financieel gedrag en bestedingspatronen en vertalen deze naar bruikbare adviezen en toepassingen. Wij zorgen voor een onafhankelijke blik op hoe mensen met geld omgaan en laten zien wat financieel gezien mogelijk is.

Iedereen in Nederland zijn geldzaken in balans, nu en in de toekomst, dat heeft het Nibud voor ogen. Onze visie is een Nederland zonder geldproblemen waarbij er door iedereen (professional en consument) rekening wordt gehouden met hoe mensen met geld omgaan en hun financiële mogelijkheden. Wij werken er dagelijks aan deze kennis te verkrijgen, te vertalen en te verspreiden en daarmee mensen te helpen.

Kernactiviteiten Nibud

Naast het verzamelen, berekenen en bijhouden van basiscijfers, doet of initieert het Nibud ook onderzoek naar andere aspecten over omgaan met geld. Daarbij spelen gedragsaspecten een belangrijke rol. Daarmee kunnen we snel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Het Nibud is gespecialiseerd in het maken van de vertaalslag van de verzamelde data en kennis over de huishoudfinanciën in methodes, materialen en tools. Daarbij wordt voortdurend voeling gehouden met de actualiteit en de praktijk van alledag.

We gaan uit van drie niveaus van voorlichting en financiële educatie: direct voor consumenten (via onze websites, (social) media, interactieve tools, voorlichtingsmaterialen en hulpmiddelen en de helpdesk), via onderwijs/educatie door derden en door deskundigheidsbevordering van professionals.

Als kenniscentrum vervult het Nibud ook een adviesrol naar derden.

Contact

Hebt u een vraag voor het Nibud? Neem dan contact met ons op.

Het Nibud is op werkdagen tussen 9:00 en 17:00 uur te bereiken via (030) 23 91 350.

Tekst en Vormgeving

Tekst: Van der Brug Communicatie, Gelselaar

Vormgeving: Enof creatieve communicatie, Utrecht